

Munkaerő-piaci folyamatok, 2015. I–IV. negyedév

Tartalom

1. Foglalkoztatási helyzetkép.....	1
1.1. Foglalkoztatottak.....	1
1.2. Üres álláshelyek.....	3
1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék.....	3
1.4. Nyilvántartott álláskeresők.....	4
2. Kereset, munkajövedelem.....	5
2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem.....	5
2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény.....	6

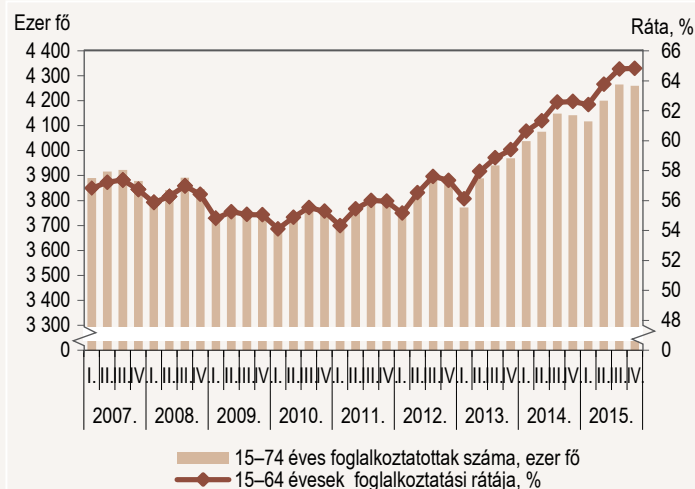
1. Foglalkoztatási helyzetkép

1.1. Foglalkoztatottak

2015-ben a külső és a belső gazdasági környezetet jellemző kedvező folyamatok (többek között az energiahordozók világpiaci árának csökkenése, az ipari termelés növekedése, az exportbővülés, a belföldi fogyasztás élénkülése) eredményeként tovább javultak a hazai munkaerőpiac főbb mutatói. 2015-ben 110 ezer fővel többen minősültek foglalkoztatottnak, mint egy évvel korábban, így éves átlagban számuk 4 millió 210 ezer fölé emelkedett. A 15–64 éves népességre számított foglalkoztatási arány 63,9% volt, 9,0 százalékponttal meghaladta a válság mélypontját jellemző 2010. évi szintet, és a ráta változásának csak mintegy ötöde származott a foglalkoztatási ráta nevezőjét adó 15–64 éves korosztály létszámcsökkenéséből. Az éven belül a foglalkoztatottak létszáma a III. negyedévig folyamatosan nőtt, a IV. negyedévi 4 millió 259,3 ezres szám pedig alig maradt el a III. negyedévitől.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés.

A foglalkoztatottak létszámának növekedését a munkanélküliek létszámcsökkenése kísérte, a 2015. évi 307,8 ezres létszám 35,5 ezer fővel alacsonyabb volt az egy évvel korábinál. A munkanélküliek száma negyedévről negyedévre mérséklődött, a IV. negyedévből már csak 280,7 ezren minősültek az ILO-kritérium szerint munkanélkülinek. A jelenleginél kedvezőbb

munkanélküliségi adatokat az utóbbi közel három évtizedben csak a 2000-es évek első néhány évében mértek, viszont akkor az alacsony munkanélküliségi ráta a mostaninál érdemben alacsonyabb foglalkoztatási rátával párosult.

1. tábla

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta az Európai Unió tagországaiban, 2015. III. negyedév

Ország	Foglalkoztatási ráta					Munkanélküliségi ráta, % ^{b)}	
	15–24	25–54	15–64 éves				
	évesek	férfiak	nők	együtt	váltó-zás ^{a)}		
	%						
Ausztria	54,3	84,1	76,3	67,9	72,1	0,2	5,6
Belgium	23,8	78,6	66,0	58,1	62,1	0,1	8,2
Bulgária	22,6	77,5	67,6	61,4	64,5	1,7	8,3
Ciprus	24,6	76,1	67,2	57,6	62,2	-0,4	14,8
Csehország	28,5	84,7	78,2	62,6	70,5	1,2	4,8
Dánia	55,5	82,6	77,1	70,3	73,7	0,0	6,2
Egyesült Királyság	51,5	82,2	77,8	68,1	72,9	0,7	5,5
Észtország	38,7	84,5	78,3	69,9	74,0	3,7	5,2
Finnország	44,9	80,6	71,0	68,8	69,9	0,1	8,4
Franciaország	29,0	79,5	67,5	60,9	64,1	0,0	10,0
Görögország	13,2	65,6	60,3	43,2	51,7	1,5	24,1
Hollandia	62,0	82,4	79,4	69,5	74,5	1,0	6,6
Horvátország	20,7	74,2	62,1	52,8	57,5	0,6	15,5
Írország	31,2	74,3	69,5	58,2	63,8	1,6	9,3
Lengyelország	26,7	79,9	70,1	57,0	63,5	1,0	7,1
Lettország	33,5	80,2	70,1	67,3	68,6	2,3	9,7
Litvánia	28,6	82,5	68,9	67,2	68,0	0,8	8,3
Luxemburg	33,6	81,5	71,2	59,5	65,5	-0,5	7,7
Magyarország	26,7	81,3	71,3	58,4	64,8	2,2	6,4
Málta	46,6	78,7	77,1	52,8	65,2	1,7	5,3
Németország	44,6	83,9	78,3	70,0	74,2	0,0	4,4
Olaszország	17,0	68,5	66,6	47,0	56,7	0,7	10,6
Portugália	24,2	79,1	67,4	61,5	64,4	1,0	12,1
Románia	26,7	79,1	71,6	54,6	63,2	0,6	6,5
Spanyolország	19,6	70,0	63,8	53,0	58,4	1,9	21,2
Svédország	49,0	86,2	78,2	75,5	76,9	0,4	6,6
Szlovákia	23,4	78,4	69,8	56,1	63,0	1,7	11,3
Szlovénia	33,7	84,1	71,0	62,0	66,7	2,1	8,6
EU-28	34,1	78,4	71,5	60,7	66,1	0,8	9,0

Forrás: Eurostat (2016. február 2-ai állapot)

a) 2014 III. negyedévéhez képest, százalékpont.

b) A 15–74 évesekre számolva.

A foglalkoztatottak száma és korábbi időszakokhoz viszonyított változása

2. tábla

(ezer fő)

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma			Foglalkoztatottak számának változása, 2015	
	2010	2014	2015	2010-hez képest	2014-hez képest
Összesen	3 732,4	4 100,8	4 210,5	478,1	109,7
Férfi	1 992,5	2 220,5	2 283,5	290,9	63,0
Nő	1 739,8	1 880,4	1 927,0	187,2	46,7
Közép-Magyarország	1 190,4	1 310,4	1 343,0	152,6	32,6
Közép-Dunántúl	428,4	467,7	488,1	59,7	20,4
Nyugat-Dunántúl	399,7	442,7	450,1	50,4	7,4
Dél-Dunántúl	336,9	359,3	362,6	25,7	3,2
Észak-Magyarország	394,4	433,8	452,6	58,2	18,8
Észak-Alföld	502,8	576,9	589,0	86,2	12,1
Dél-Alföld	479,9	510,0	525,1	45,3	15,1
Alkalmazott	3 272,7	3 652,1	3 753,8	481,1	101,7
Társas vállalkozás, szövetkezet tagja	140,4	160,9	152,0	11,6	-8,8
Vállalkozó, önálló	306,9	274,8	293,3	-13,5	18,6
Segítő családtag	12,4	13,1	11,4	-1,0	-1,8
Belföldi telephelyen dolgozik	3 682,9	4 001,1	4 099,4	416,5	98,3
ebből: közfoglalkoztatottnak tekinti magát	75,1	175,2	211,6	136,5	36,4
Külföldi telephelyen dolgozik	49,5	99,7	111,1	61,6	11,4

Forrás: munkaerő-felmérés.

A munkaerő-kínálati többlet ellenére 2015-ben a gazdaság egyre több területén, így az egészségügyben, a kereskedelemben és szezonális jelleggel

a vendéglátásban markánsan jelen volt a munkaerőhiány is. A kereslet és a kínálat strukturális és területi egyenlőtlenségének növekedéséhez hozzájárult az utóbbi évek jelentős volumenű munkavállalási célú migrációja, illetve a belső munkaerő-vándorlás továbbra is alacsony intenzitása, amit a közfoglalkoztatási lehetőségek kiszélesítése, az alacsony kereset jelentette hátrányt részben ellensúlyozni tudó helybeni munkalehetőség még tovább mérsékelte.

Az utóbbi években a magyar foglalkoztatás növekedési üteme jóval meghaladta az uniós átlagot, ami relatív pozícióink további javulását eredményezte. A legfrissebb, már rendelkezésre álló uniós munkaerő-felmérési adatok szerint 2015. III. negyedévében a 15–64 éves népességre vetített 64,8%-os, az uniós átlagnál mindössze 1,3 százalékponttal alacsonyabb foglalkozási rátánkkal a 28 tagország sorrendjében a 15. helyen állunk, míg az úgynevezett legjobb munkavállalási korúak, a 25–54 évesek foglalkoztatási rátája 2,9 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot. 2015-ben éves átlagban 6,8%-os (illetve a III. negyedévben 6,4%-ra mérséklődött) munkanélküliségi rátánkkal pedig újra a tagországok munkanélküliség szempontjából legjobb helyzetű egyharmadába kerültünk.

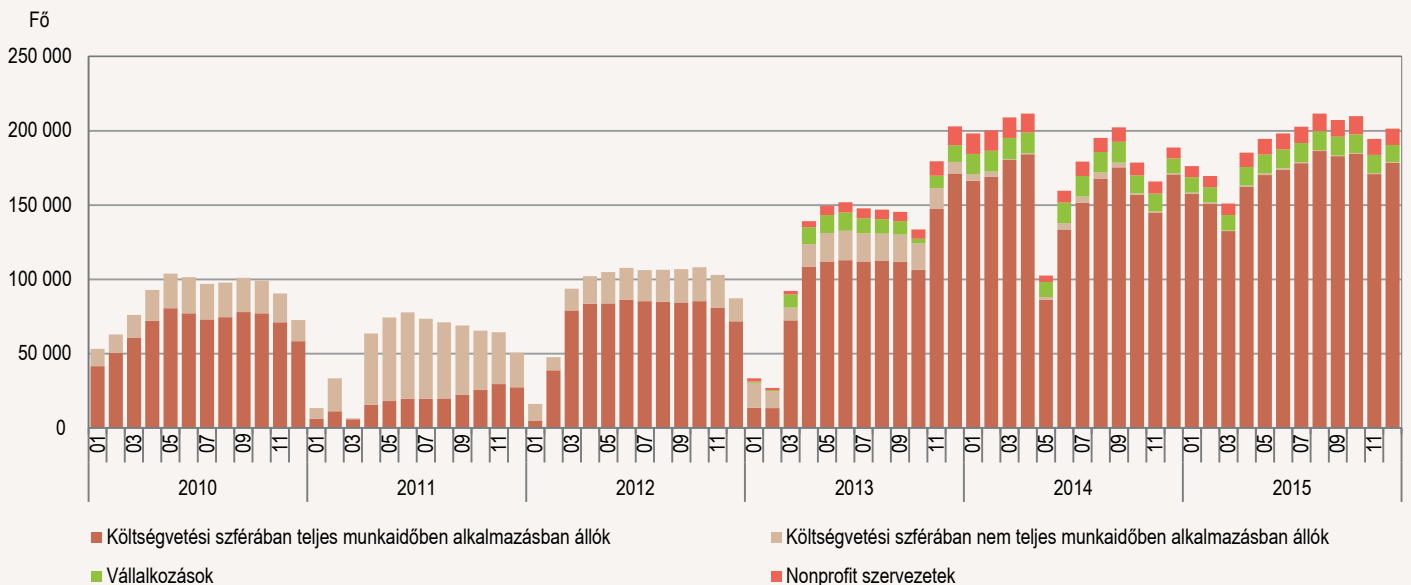
Az előző évhez viszonyított 110 ezres foglalkoztatotti létszám-növekedésből a férfiak némileg nagyobb súllyal részesültek, mint a nők. A munkavégzés helyeül Magyarországot megjelölők száma 2,5, a külföldi munkavégzést megjelölőké 11%-kal emelkedett.¹ 2015-ben a vállalkozói rétegbe tartozók száma is nőtt, bár kisebb ütemben, mint az alkalmazásban állóké.

2015-ben is a 15–64 évesekre számított 67,9%-os, az országos átlagot 4,0 százalékponttal meghaladó foglalkoztatási rátájával Közép-Dunántúl állt a régiók rangsorában az első helyen, de ettől csupán három-négy tized százalékponttal volt alacsonyabb a Közép-Magyarországra, illetve Nyugat-Dunántúlra jellemző érték. A másik pólust 59,0%-kal Észak-Magyarország, illetve 58,9%-kal Észak-Alföld jelentette. A megyék közötti különbség még nagyobb: míg Vas megyében száz megfelelő korú lakosból 70 fő volt foglalkoztatott, addig a legrosszabb helyzetű Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 57.

Az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál 2015-ben a 11,9 ezer közfoglalkoztatottal együtt 1 millió 920 ezren dolgoztak, 2,8%-kal (53 ezer fővel) többen, mint 2014-ben. (A bővülés közfoglalkoztatottak nélkül számolva 2,9%-nak felelt meg.) A létszámnövekedés – részben a bázishatásnak köszönhetően – az I. negyedévben volt a legdinamikusabb. A legnagyobb létszámú nemzetgaz-

A közfoglalkoztatottak számának havonkénti alakulása*

2. ábra

* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van információ.

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

¹A teljeskörűsített MEF-adatok szerint 111 ezren dolgoznak külföldön, ám a tényleges szám ennél magasabb lehet, mivel a munkahelyre vonatkozó információk csak azokról állnak rendelkezésre, akikről a felkeresett háztartások adatot szolgáltatnak. A MEF által számba nem vett dolgozói létszámot azonban nem lehet többletként figyelembe venni, mivel a teljeskörűsítés keretét adó népesség tovább-vezetés nem számol a változó intenzitású munkaerő-piaci migrációval, azaz a felszorzáshoz használt népességszám tartalmazza az időlegesen külföldön dolgozókat.

dasági ág, a 646,6 ezer főt alkalmazó feldolgozóipar létszámnövekedése 0,2 százalékponttal meghaladta a vállalkezési szféra átlagát, de ezen belül az egyes területek létszámdinamikája jelentősen eltért. Kiemelkedő ütemben, 7,4%-kal nőtt a járműgyártás, illetve 6,2%-kal a gumi-, műanyag és nemfény ásványi termékek gyártása ágazatcsoport alkalmazásban állóinak létszáma, miközben a nagyobb létszámúak közül a textil, ruházati, bőr és bőrtérkép gyártása és a fafeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenységek ágazatcsoportok az előző évinél (0,8 és 0,5%-kal) kevesebb főt foglalkoztattak. A versenyszféra túlsúlya jellemezte, százezren felüli létszámú nemzetgazdasági ágak közül a vasárnapi boltbezárás ellenére is 3,0%-os létszámbővülés történt a kereskedelem, gépjárműjavításban, úgy, hogy a teljes munkaidős foglalkoztatotti körben ez 4,4%-os volt, csökkenő részmunkaidős foglalkoztatás mellett. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban 4,9, az építőiparban 1,3%-kal dolgoztak többen az egy évvel korábbinál. A kisebb létszámú nemzetgazdasági ágak közül a lakossági vásárlóerő bővülésének és kedvező idegenforgalmi mutatóknak köszönhetően kiugró, 6,6%-os létszámnövekedés jellemezte a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágát. A szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ág legalább 5 fős vállalkezásainál még ennél is jelentősebb, 6,9%-os növekedés ment végbe.

A nem közfoglalkoztatottként dolgozók létszáma a költségvetési szférában 0,5%-kal nőtt, ez éves átlagban 698 ezer főnek felelt meg, a megfigyelt nonprofit szervezetek² pedig 96 ezer főt foglalkoztattak. Közfoglalkoztatottakkal együttesen a költségvetési szféra létszáma 1,6%-kal magasabb volt az előző évinél.

Közfoglalkoztatottként 2015-ben az intézményi munkaügy-statisztika adatai szerint havi átlagban 191,8 ezren, az előző évinél mintegy 10 ezerrel többen kaptak keresetet. A közfoglalkoztatásért felelős Belügyminisztérium (BM) adatközlése³ szerint a közfoglalkoztatottként nyilvántartottak átlagos létszáma ugyanebben az időszakban 208,1 ezer volt. Létszámuk havonkénti alakulása a korábbi éveket jellemzőenál jóval kiegyensúlyozottabb képet mutatott. A legkevesebben (145 ezren) márciusban dolgoztak ebben a formában, májustól viszont már folyamatosan havi 200 ezer fő feletti volt a létszám. A közfoglalkoztatás átlagosan 7 hónap időtartamú teljes munkaidős munkát jelent. Az ilyen formában dolgozók 80%-a egyszerű, képzettséget nem igénylő munkát végzett. Ugyancsak a BM közlése szerint 2015 során a közfoglalkoztatás mint foglalkoztatáspolitikai program a nyilvántartott álláskereső 36,2%-át érte el, a férfiakat valamivel nagyobb arányban, mint a nőket. Iskolai végzettséget tekintve a programba történő bevonás mértéke az alapfokú végzettséggel, illetve azzal sem rendelkezők körében volt a legmagasabb (40% feletti).

1.2. Üres álláshelyek

A nemzetgazdaság megfigyelt szegmensében az üres álláshelyek aránya 2015-ben 1,5% volt. Ezen belül a versenyszférában az év I. negyedévében 27 ezer állást szerettek volna a munkáltatók betölteni, a II. negyedévben 29 ezer, a III. negyedévben több mint 30 ezer, a IV. negyedévben pedig 29 ezer álláshely minősült betöltendőnek. Ez utóbbi 25%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakhoz képest. Az unióban 2015 III. negyedévében száz álláshelyből 1,6 volt betöltetlen.

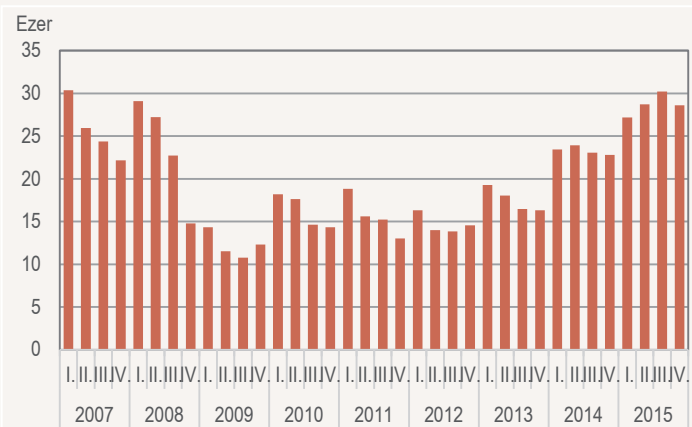
A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz az év utolsó hónapjában 42,1 ezer üres álláshelyet jelentettek be, de ennek csak mintegy egyötöde (22,7%-a) volt olyan, amelyhez nem igényeltek támogatást. Így 2015. decemberben az állami munkaügyi szolgálatnál összesen 117,8 ezer állás állt rendelkezésre, ebből a zárónapon 59,4 ezer maradt betöltetlen. A legnagyobb (közel 2 ezer fő) nem támogatott munkaerő-kereslet Budapesten jelentkezett, ezen kívül Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Pest megyében jelentettek be még 700-nál több ilyen álláshelyet. Az év végén a legnagyobb számban mechanikaigép-összeszerelőt, egyszerű ipari foglalkozásút, bolti eladót, tehergépkocsi-vezetőt, valamint szakácsot kerestek. (Ugyanakkor tudható, hogy a kvalifikált munkaerő megszerzéséhez a munkáltatók nemigen veszik igénybe a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatot.)

²A kijelölés alapja a regisztráláskor megadott létszám, ami a nonprofit szervezetek jelentős részénél jóval alatta marad a havi tényleges alkalmazotti létszámból számítottak. Így e körre az átlagosnál nagyobb alulbecslés a jellemző.

³Forrás: Havi tájékoztató a közfoglalkoztatás helyzetéről, 2015. december (www.kozfoglalkoztatatas.kormany.hu)

3. ábra

Az üres álláshelyek számának alakulása a versenyszférában

Forrás: intézményi üres álláshely statisztika.

1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék

2015-ben – a munkaerő-felmérés definíciója szerinti – munkanélküliek száma éves átlagban 307,8 ezerre mérséklődött, ami 6,8%-os munkanélküliségi rátát eredményezett, és ezzel a munkanélküliségi mutatók is kedvezőbbek, mint a válságot közvetlenül megelőző időszakok voltak. Némileg nőtt a férfiak és a nők munkanélküliségi rátája közötti különbség (férfiak: 6,6%, nők: 7,0%), vélhetően amiatt, hogy a munkanélküliség csökkenésének egyik markáns tényezőjét a – férfiakat nagyobb arányban érintő – közfoglalkoztatás jelenti. Az ifjúsági munkanélküliségi ráta a 2012. évi 28,2%-os mélypont után 2015-ben 17,3%-ra mérséklődött.

3. tábla

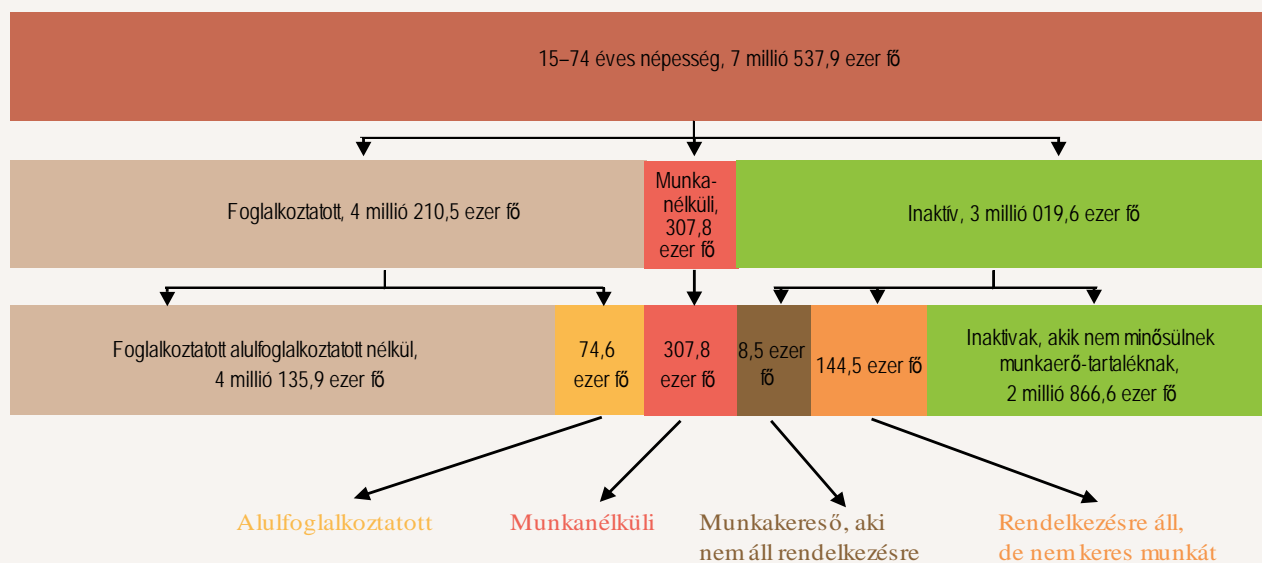
A fontosabb munkanélküliségi mutatók alakulása

Időszak	Munkanélküliek száma, ezer fő			Munkanélküliségi ráta, %				
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	15–24 évesek munkanélküliségi rátája	
2012.	I.	280,5	226,0	506,5	12,3	11,5	11,9	28,4
	II.	266,3	206,0	472,2	11,5	10,4	11,0	28,2
	III.	250,5	204,0	454,5	10,8	10,1	10,5	29,1
	IV.	251,0	208,4	459,5	10,8	10,4	10,6	27,2
2013.	I.	282,4	213,0	495,4	12,3	10,8	11,6	29,8
	II.	235,7	204,9	440,7	10,1	10,3	10,2	25,7
	III.	228,6	200,9	429,6	9,6	10,1	9,8	26,8
	IV.	210,3	188,3	398,5	8,9	9,4	9,1	24,1
2014.	I.	192,0	172,1	364,1	8,1	8,5	8,3	21,0
	II.	191,5	167,8	359,3	8,0	8,2	8,1	20,7
	III.	172,5	159,0	331,5	7,1	7,7	7,4	21,6
	IV.	171,0	147,5	318,5	7,1	7,2	7,1	18,3
2015.	I.	186,3	161,3	347,6	7,7	7,8	7,8	19,4
	II.	163,5	146,9	310,4	6,7	7,1	6,9	17,8
	III.	151,8	140,9	292,7	6,1	6,7	6,4	16,7
	IV.	146,1	134,6	280,7	5,9	6,5	6,2	15,3

Forrás: munkaerő-felmérés.

4. ábra

Potenciális munkaerő-tartalék, 2015

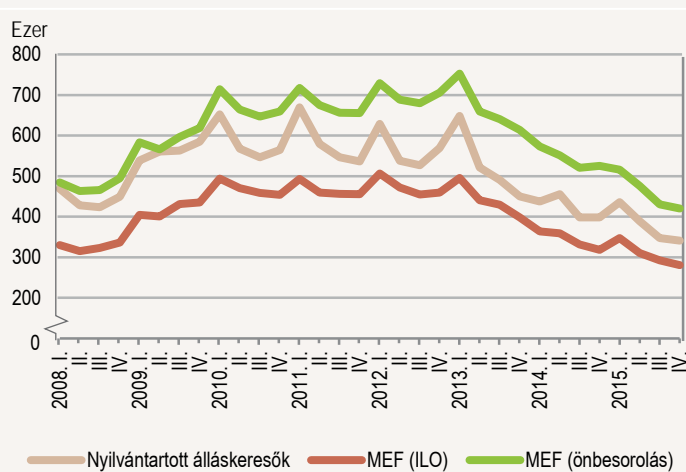
Forrás: munkaerő-felmérés.

A nyugdíjkorhatár emelése, illetve az idő előtti munkaerő-piaci kilépés lehetőségeinek erőteljes szűkülése azzal járt, hogy a munkaerőpiacon még érdemben jelenlevő legidősebb korosztály, az 55–64 évesek munkanélkülségi mutatói fokozatosan közelítettek a középkorosztályokra jellemzőhöz.

A potenciális munkaerő-tartalékként definiált kategóriába 2015-ben 535,4 ezren tartoztak, ebből 74,6 ezer fő alulfoglalkoztatott, azaz olyan nem teljes munkaidőben dolgozó volt, aki szeretett volna teljes munkaidős munkát találni. 144,5 ezren pedig akartak dolgozni, de nem tettek ennek érdekében lépéseket.

5. ábra

A nyilvántartott álláskeresők és a munkaerő-felmérés, valamint az önbesorolás szerinti munkanélküliek számának alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere.

A munkaerő-felmérésben 460 ezren határozták meg saját státusukat munkanélküliként, ugyanakkor az év folyamán ebben a munkanélküli-kategóriában csökkent legnagyobb arányban a létszám.

A 15–64 évesek közül 2015-ben 2 millió 48 ezren voltak inaktívak, ami – részben demográfiai okokra visszavezethetően – 5,9%-os mérséklődést jelent az előző évihez képest. A két legnagyobb csoport közül a nyugdíjasok, járadékosok létszámának folyamatos – és az eltérő nyugdíjjogosultsági szabályok miatt a férfiak esetében erőteljesebb – csökkenését döntően a nyugdíjkorhatár változása eredményezi, a tanulói, hallgatói létszámot pedig a demográfiai

tényezők, a közoktatási részvétel korhatárának leszállítása, illetve az utóbbi 1–2 évben némileg mérséklődő továbbtanulási kedv alakította. A pénzügyi munkanélküli-ellátást igénybe vevők – de munkakeresést nem folytatók –, valamint az egyéb inaktívak száma a szabályozási környezet változásának, illetve a jelentős volumenű közmunkának köszönhetően csökkent.

4. tábla

A 15–64 éves inaktívak munkaerőpiaci távollétük oka szerint

Megnevezés	2015			2014=100%		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	ezer fő			%		
Nyugdíjas, járadékos	316,6	475,4	792,0	88,4	92,8	91,0
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	3,1	236,9	240,0	104,0	100,9	101,0
Munkanélküli, ellátásban részesülő	27,4	22,9	50,3	73,1	66,0	69,7
Tanuló	345,1	343,7	688,8	97,8	98,5	98,2
Ápolási díjban, árvaellátásban részesülő	13,9	33,5	47,4	99,8	111,2	107,6
Egyéb inaktív	91,3	138,0	229,3	93,8	90,8	92,0
15–64 éves inaktívak összesen	797,3	1 250,3	2 047,7	92,4	95,3	94,1

Forrás: munkaerő-felmérés.

1.4. Nyilvántartott álláskeresők

A nyilvántartott álláskeresők 2015. évi átlagos létszáma 378 ezer fő volt, 10,5%-kal kevesebb az előző évinél. Létszámuk havonkénti változása a munkaerő-felmérésben munkanélküliként definiáltakénál szorosabban követte a közfoglalkoztatás alakulását, ami a kiugró márciusi adatot is megmagyarázza. A biztosítási alapon járó álláskeresési juttatásra jogosultak száma – mivel az ellátórendszer változásának hatása már nem kimutatható – évi 55–60 ezer fő között állandósult. 2015-ben havi átlagban 57,1 ezer fő volt jogosult erre a juttatásra, míg munkanélküliként 126,2 ezer fő kapott havi 22 800 forint összegű szociális támogatást. Az ellátásban nem részesülő regisztrált álláskeresők száma csökkenő tendenciát mutat, de éves átlagban még így is közel 195 ezren tartoztak ebbe a kategóriába.

A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai

5. tábla

(fő)

Időszak	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:			
		pályakezdő	álláskeresési járadékra, segélyre jogosult	szociális ellátásban részesülő	ellátatlan
Január	413 825	50 072	62 203	129 912	221 710
Február	430 709	52 088	62 431	141 840	226 438
Március	462 037	55 739	69 692	150 240	242 105
Április	414 855	52 738	57 070	135 391	222 394
Május	384 700	47 715	51 633	132 143	200 924
Június	366 885	46 560	50 030	130 803	186 052
Július	362 022	47 700	52 229	126 365	183 428
Augusztus	338 978	44 959	52 688	114 523	171 767
Szeptember	341 740	44 932	53 656	111 542	176542
Október	334 404	41 735	55 049	110 615	168 740
November	350 539	42 012	58 822	117 121	174 596
December	337 478	37 552	59 295	113 683	164 500
2015	378 181	46 984	57 067	126 182	194 933
2014=100%	89,5	86,1	101,2	95,3	83,4

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere (<http://nfsz.munka.hu>).

2. Kereset, munkajövedelem

2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem

2015-ben a közfoglalkoztatottakkal együttesen 2 millió 894 ezer főt foglalkoztató (a legalább 5 fős vállalkozásokat, a költségvetési intézményeket és a kiemelt nonprofit szervezeteket magába foglaló) megfigyelési körben a

keresetek 4,2%-kal meghaladták az egy évvel korábbit, ami 247,8 ezer forintos bruttó kereseti átlagot eredményezett. Az általános bérezési szabályok hatókörébe nem tartozó közfoglalkoztatottak nélkül számolt keresetnövekedési ütem 4,5%-nak, a bruttó keresetek átlaga 261,1 ezer forintnak felelt meg. A minimálbér 2015-ben 105 ezer, a garantált bérminimum 122 ezer forintra változott, az értékek mindkét esetben 3,4%-kal magasabbak voltak az előző évinél.

A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számolt 263,7 ezer forintos bruttó kereseti átlag 3,8, ezen belül a rendszeres kereset 3,6%-kal meghaladta az előző évit. A kedvező gazdasági eredményt elérő vállalkozásoknál jelentős prémium, jutalom kifizetésre került sor, döntően két időszakra, az I. negyedév végére, illetve az év utolsó hónapjaira koncentrálódóan. A teljes kereset 8,0%-át kitevő nem rendszeres kereseti rész átlagosan 21,1 ezer forintnak felelt meg, ami összegében az előző évihez képest 6,4%-os növekedést jelentett. A nem rendszeres kereseti elemek súlya kiemelkedő volt a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (17,0%), a pénzügyi, biztosítási tevékenység (13,6%) nemzetgazdasági ágakban, a feldolgozóiparon belül pedig a kőolaj-feldolgozás, kocsigyártás alágazatban (19,6%).

A versenyszféra túlsúlya vagy kizárólagossága jellemezte nemzetgazdasági ágak közül hagyományosan a pénzügyi, biztosítási tevékenység fizet a legjobban, itt havi 494,0 ezer forint volt a bruttó kereseti átlag. Ezt az információ és kommunikáció (460,3 ezer forint), illetve a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás légkondicionálás (438,6 ezer forint) nemzetgazdasági ágak követték. A keresetnagyság tekintetében átlagosnak számító feldolgozóiparon belül 644,0 ezer forintos kereseti átlagával a kocsigyártás, kőolaj-feldolgozás volt a csúcstartó, a második helyen 440,2 ezer forinttal a gyógyszergyártás állt. Előbbi kereseti átlaga mintegy négyszerese volt a feldolgozóipar legrosszabbul fizető területére, a textil-, ruházati, bőr és bőrtérmekek gyártására (160,1 ezer forint) jellemzőnek.

A költségvetési szféra keresetalakulási ütemére (és a keresetek színvonalára) az utóbbi években a foglalkoztatottak egy meghatározott körét érintő központi intézkedések mellett a közfoglalkoztatottak létszámalakulása is erőteljesen hatott. Jóllehet 2015-ben az itt alkalmazott közfoglalkoztatottak köre mindössze 6,3%-kal bővült, de mivel a költségvetési szféra

6. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, 2015

Állománycsoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
			versenyszféra		költségvetés		nonprofit szervezetek	
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Összesen, forint/fő/hó								
Fizikai	170 278	162 803	181 709	172 535	133 162	131 209	144 480	140 814
Szellemi	334 679	306 422	391 234	351 600	269 142	253 784	281 525	267 505
Együtt	247 784	230 512	262 456	241 543	220 315	209 771	219 627	210 283
Előző év=100,0%								
Fizikai	104,8	104,6	104,3	104,0	107,4	107,2	106,5	107,8
Szellemi	104,0	103,7	103,3	103,1	104,6	104,1	103,7	103,3
Együtt	104,2	104,0	103,9	103,7	105,1	104,7	103,3	103,5
Ebből: közfoglalkoztatottak nélkül, forint/fő/hó								
Fizikai	183 389	174 864	182 853	173 580	189 726	185 826	168 935	164 029
Szellemi	338 653	309 930	391 456	351 791	275 505	259 594	285 214	270 918
Együtt	261 091	242 458	263 747	242 688	256 387	243 153	240 743	230 038
Előző év=100,0%								
Fizikai	105,1	104,9	104,2	103,9	111,7	111,5	105,8	107,4
Szellemi	104,2	103,9	103,3	103,1	105,1	104,7	103,8	103,5
Együtt	104,5	104,2	103,8	103,6	106,3	105,9	103,2	103,4

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

minden 5. foglalkoztatottja ilyen formában dolgozott, a közfoglalkoztatotti bérek alacsony, 2,4%-os növekedése jelentősen mérsékelte a szféra egészének keresetnövekedési ütemét. A közfoglalkoztatottak nélkül számolt kör 6,3%-os keresetnövekedési ütemét alakító 2015. évi bérpolitikai intézkedések közül a legjelentősebb a rendvédeleми dolgozók keresetének az év második felétől történő átlagosan 30%-os, de differenciáltan végrehajtott emelése volt, amit 2019-ig további évi 5–5%-os emelés fog követni. Az egészségügyi és szociális területen dolgozók kereseti átlagát pótlékrendezés emelte, azt eredményezve, hogy a költségvetési szféra keresetén belül is megnőtt a nem rendszeres kereseti elemek súlya. A korábbi központi intézkedések közül a pedagóguséletpálya-modell bevezetése hatott még érdemben a szféra 2015. évi keresetére.

A költségvetésben dolgozók bruttó keresete 2015-ben – a 170 ezer, átlagosan bruttó 79,9 ezer forinttal díjazott közfoglalkoztatottak nélkül számolva – 256,4 ezer forint volt, az év második felében hozott intézkedések hatására már csak 7 ezer forinttal maradt el a versenyszféra átlagától, bár állománycsoportonként a különbség továbbra is jelentős.

Foglalkoztatási súlyából következően a nemzetgazdasági szintű bruttó keresetek alakulására az előbbi két szféránál jóval kisebb hatást gyakorló nonprofit szervezeti kör bruttó kereseti átlaga közfoglalkoztatottak nélkül 240,7 ezer, illetve azokkal együttesen számolva 219,6 ezer forintnak felelt meg. Előbbi adathoz 3,2, utóbbihoz 3,3%-os növekedési ütem társult.

A költségvetési intézményeknél, illetve a delegált állami feladatokat ellátó nonprofit szervezeteknél dolgozók közül a keresetbe nem számító kompenzációban részesülhetnek azok, akiknek nettó keresete a 2011-től érvényes jövedelemadó-, illetve járulékszabályok következtében csökkent. A korrekciós intézkedések és a demográfiai cserélődés eredményeként az érintettek száma folyamatosan mérséklődik, de 2015-ben még így is mintegy 180 ezren kaptak kompenzációt. Ennek összege a költségvetési szférában átlagosan havi 9600, a nonprofit szervezeti körben – ahol csak néhány ezer főt érint – 9300 forint volt.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak munkajövedelme – amely a kereseten felül tartalmazza többek között a cafetériaajuttatás összegét, illetve a munkába járáshoz kapcsolódó utazási költségtérítést – a versenyszférában havi átlagban 276,4 ezer forint, a költségvetési körben (a közfoglalkoztatottakkal együttesen számolva) 232,6 ezer forint, nemzetgazdasági szinten pedig 261,1 ezer forint volt 2015-ben.

2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény

2015-ben, hasonlóan az előző évhez, sem a munkavállalókat terhelő járulékkulcsokban, sem a személyijövedelemadó-szabályokban nem volt

érdemi változás, így a nettó kereset a bruttó keresettel azonos ütemben nőtt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a nemzetgazdasági szintű nettó kereseti átlag 171,0 ezer, közfoglalkoztatottakkal együttesen pedig 162,3 ezer forintnak felelt meg. A versenyszférában a nem közfoglalkoztatás keretében dolgozók átlagosan 172,8 ezer, a költségvetési szférában 167,9 ezer, a nonprofit intézményeknél 157,7 ezer forintot kaptak kézhez. A közfoglalkoztatottak nettó kereseti átlaga 52 ezer forint volt. A fogyasztói árak 0,1%-os csökkenése mellett a keresetek vásárlóereje 4,3%-kal (a közfoglalkoztatotti kör nélkül számolva 4,6%-kal) meghaladta az előző évit.

2011 óta egy és kettő eltartott esetén eltartottanként havi 62 500 forint, három és annál több eltartott esetén 206 250 forint adóalap-kedvezmény érvényesíthető, amit 2014-től a munkavállalói nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok terhére is igénybe lehet venni. Ez az adókedvezmény a nemzetgazdaság megfigyelt szervezeteinél alkalmazásban állóknál 2015-ben átlagosan havi 6,8 ezer forint többletet jelentett a háztartások demográfiai és jövedelmi adatait is felhasználó mikroszimulációs modell eredménye szerint. A legalább három eltartottról gondoskodó alkalmazásban állóknak a kedvezmény figyelembe vételével számított nettó keresete 209,6 ezer forint volt, közel 51 ezer forinttal magasabb, mint az eltartottak után kedvezményre nem jogosultaké, de az egy gyereket nevelőknél is havi 7 ezer forint vásárlóerő-többletet eredményezett.

7. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó- és reálkereset alakulása, 2015

Eltartott gyermekek száma	Nettó kereset, forint/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset ^{a)}	Háztartás típusba tartozó alkalmazásban állók részaránya, %
		2014. évhez viszonyított változása, %		
0 gyermek	158 945	4,2	4,3	48,6
1 gyermek	166 002	4,1	4,2	25,5
2 gyermek	185 827	4,0	4,1	20,0
3 vagy annál több gyermek	209 639	3,8	3,9	6,0

a) A 2015. évi 99,9%-os fogyasztóiár-indexszel számolva.

Forrás: a havi munkaügyi jelentés és a HKÉF adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

További adatok, információk (linkek):

[Táblák](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott álláskeresők módszertana\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Adminisztratív munkanélküliségi adatok módszertana](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu